

Foto // Jørgen Riber Christensen

Ny teknologi og nye oplevelser

- At udstille kunst, der ikke er tilgængelig

Af // Jørgen Riber Christensen og Andy J. S. Madsen

KMDs nye seksetagers bygning på havnefronten i Aalborg er udsmykket med kunst fra Nordjylland. Et unikt kunstprojekt, hvor 13 kunstnere har haft frie rammer til på alle måder at udsmykke en ellers traditionelt udseende kontorbygning. Det almindelige publikum er dog afskåret fra at opleve kunsten, da bygningen ikke er åben for alle. I forsøget på at gøre denne kunst tilgængelig bruges bl.a. ny teknologi i en udstilling på Kunsten, det tidligere Nordjyllands Kunstmuseum. Resultatet er nye oplevelser og et større publikum.

På udstillingen på Kunsten kan tre af kunstneren Jenny Hansens fem gobeliner ses. Udstillingen formidler værkerne i en anden kontekst end den originalt tiltænkte. Kunstneren mener ikke, at dette nødvendigvis er en ulempe.

– Tværtimod. På denne måde når jeg ud til et større publikum og dét er positivt, fortæller Jenny Hansen, en af de 13 nordjyske kunstnere. – Striberne virker godt nok helt anderledes, når de som her hænger ved siden af hinanden, frem for på KMD, hvor de hænger over hinanden i et trappetårn over fem etager. Jeg har lagt meget arbejde i ud fra mulighederne og placeringen på stedet at arbejde med idéerne til værkerne. Men i forbindelse med udstillingen på Kunsten har jeg til gengæld mulighed for at snakke om værkerne, jeg har mødt publikum, og der er mange flere personer, der oplever mit værk.

I KMDs bygning på havnen i Aalborg har kunstnere fra hver af regionens 11 kommuner lavet udsmykninger i glas, vævning, installation, lys, maleri, skulptur, keramik, foto og grafik. Det er foregået i trappetårnene, på gangene, i mødelokaler og i kantinen. Adgangen til bygningen er stærkt begrænset. KMDs sikkerhedskrav er høje pga. det fortrolige datamateriale, som virksomheden forvalter. Tidligt i samarbejdet stillede aktørerne derfor hinanden spørgsmålet: "Hvordan kan vi udstille kunst, der ikke er tilgængelig?" Udstillingen på Kunsten, KMD - 12 Nordjyske Kunstudsmykninger, er ét resultat af de diskuterede muligheder. Den viser hele og dele af værker, skitser og eksempler og gør også brug af nye teknologiske muligheder.

Ny teknologi i brug

I udstillingen bruges et Surface-board, der er

en trykfølsom fladskærm. Firmaerne SHRPA og Digitales har samarbejdet om at programmere og udvikle indhold specifikt til projektet. Publikum kan med Surface-boardet bevæge sig rundt i KMD-domicilets trappetårne og f.eks. udforske Gorm Spaabæks granitrelieffers visuelle kilder, der er spredt rundt om i regionens kulturarv. Man kan også følge tilblivelsesprocesser i kunstnerens værksteder. Alt indhold kan tilgås på intuitiv vis som det kendes fra f.eks. iPhone. Det fordrer ingen forhåndsviden hos brugerne om hverken medie eller applikation.

– Umiddelbart havde jeg nok på forhånd forventet en lidt større berøringsangst, når mediet er så nyt som dette her. Så det er en stor glæde og succesfølelse, jeg står med, når jeg ser, installationen er et tilløbsstykke i den samlede udstilling. De besøgende bliver en oplevelse rigere, siger Jesper Johansen fra SHRPA.

– Noget går selvfølgelig tabt, mener Jenny Hansen, der selv har udforsket Surface-boardet. Jeg kan bedre lide det, der er i virkeligheden. Men det er en skæg og anderledes måde at formidle på. Og der er ingen tvivl om, man kan bruge det i fremtiden. Vi kommer til at se dette her mange steder.

Surface-boardet tiltrak sig stor opmærksomhed lige fra udstillingens åbning, hvor der konstant var nysgerrige blikke samlet omkring bordet. Resultatet er social interaktion med fokus på kunsten. Folk går på virtuelle oplevelser og løser puslespillene i fællesskab og betragter de indlagte videoer og billeder, som ivrigt flyttes rundt på bordet.

– Jeg fornemmer, at de besøgende med Surface-boardet kan mærke, vi virkelig har

stræbt efter at optimere brugervenligheden og navigationen på deres præmisser. Dog uden at udlevere det hele på én gang – der skal stadig være en udfordring i oplevelsen. Så jeg håber, vi sammen kan udvikle platformen yderligere i fremtiden til at levere mange andre typer oplevelser og aktivt søge de nye formidlingsmuligheder, der kan være til gavn for, ja, stort set alle, siger Jesper Johansen fra SHRPA.

Ud over udstillingen på Kunsten og boardet er der også udgivet en gennemillustreret bog, *Idé-landet*. Kunsten og Virksomheden med beskrivelser af hele projektet og analyser af kunstværkerne baseret på interviews med både kunstnere og KMD-ansatte, en lille 16-siders brochure til uddeling samt en dvd, *13 kunstnere og KMD*.

Udstillingsteknologier og nye receptionsformer i fremtiden

Planlægningen af udstillingen på Kunsten opererede først med to modeller: S og XXL. Senere kom den endelige model, M, til. Den lille model bestod af en ren analog udstilling, hvor et udvalg af de værker fra KMD-bygningen, der ikke var nagelfaste og som var til at transportere, blev udstillet på museet.

XXL-modellen, der har kostet sved og printerblæk, havde som sin ambition at innovative digitale udstillingsteknologier blev udviklet i samarbejde med regionens IT-firmaer og kunstneren Oscar Vela. Der blev udarbejdet skitser og beskrivelser og især ansøgninger til Kulturaftale Nordjylland/ Kulturministeriet og Vækstforum. Ansøgningerne gav kun delvist et positivt resultat, så XXL-modellen blev skrinlagt af praktiske hensyn. Intentionen i modellen var at udvikle en interaktiv, digital udstillingsteknologi for museer, så

udstillingsteknologien kan ophæve fraværet af den udstillede genstand. Publikum kan herved gives en virtuel og sanselig oplevelse af kunstværkerne, der reflekterer deres kontekst, samtidig med der tilføjes ekstra værdier i form af håndterlighed, formidling og erfaringsdannende elementer. Det var altså kombinationen af publikumsinvolvering og digital, interaktiv gengivelse, der var projektets vision, og museets sale skulle ikke begrænse udstillingen. Kunst kan via teknologien bringes virtuelt ud i byens rum, f.eks. i læskure, så grundprincippet om at udstille en fraværende genstand kan udvide et museums rum til byens rum. Den interaktive håndterlighed og ønsket om publikumsinvolvering rejste et interessant problem om kunstværkets autonomi og ukrænkelighed. I hvor høj grad kan en professionel museums-kurator tillade, at kunstneres værker samples og modificeres og måske endog reproduces i modificeret form af publikum?

XXL-modellens svaghed viste sig at være en manglende indsigt i og oversigt over de allernyeste teknologier og teknologimuligheder inden for udstilling og kuratering, og dette forhold har affødt idéen til afholdelse af en international konference om dette på Kunsten, så der kan opbygges en faglig viden, der rækker ud over cutting-edge-teknologierne. Denne konference skal planlægges i samarbejde med Kulturarvstyrelsen og Kulturarvsklyngen: Cultural HeriTALes, der er en sammenslutning af nordjyske museer og teknologivirksomheder.

Videre fremtidsperspektiver kan være en helt ny XXL-udstilling med (ny) kunst, der er specielt produceret til sampling, mediering og publikumsinvolvering, og som eksperimenterer med grænserne inden for kuratering. Erfaringerne fra konferencen og en XXL-udstilling kan udstrækkes fra kunstformidling til også at omfatte kommerciel udstilling og markedsføring, hvor firmaer kan promovere deres produkter, så afstande ophører med at være en hindring.